

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

16 JUNI 2011

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2011-730-1363
Dok.: EHL41242

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 29 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpede straffe for hjemmerøveri og organiseret indbrudskriminalitet) (L 209), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. juni 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Lars Barfoed

/
Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 29 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Ministeren bedes redegøre for, om ofre for hjemmerøverier er omfattet af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, således at ofrene kan få godtgørelse for tort. Hvis ofrene for hjemmerøverier ikke er omfattet af nævnte bestemmelse, bedes ministeren yde teknisk bistand til et ændringsforslag med bemærkninger, der sikrer, at ofrene er omfattet af reglerne om erstatning for tort.”

Svar:

1. Det fremgår af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, at den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort. Selv om der ikke er lidt tort, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed, jf. lovens § 26, stk. 3.

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, blev indsat i ved lov nr. 349 af 23. maj 1997 om ændring af retsplejeloven, straffeloven og erstatningsansvarsloven (Styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser m.v.), der trådte i kraft den 1. juni 1997. Om baggrunden for bestemmelsen fremgår af forarbejderne bl.a., at der havde været rejst kritik af den begrænsede adgang til at yde torterstatning efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, og at der med bestemmelsen i stk. 3 blev tilvejebragt en begrænset øget mulighed for at tilkende godtgørelse for ikke-økonomisk skade ved særlig grove forbrydelser, jf. pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 144, der blev fremsat for Folketinget den 22. januar 1997.

2. Om anvendelsesområdet for erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen i lovforslag nr. L 144 bl.a. følgende:

”Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at domstolene i de tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, og hvor der derfor ikke ydes en godtgørelse efter stk. 1, fremover skal udmåle en godtgørelse som compensation for ikke-økonomisk skade, hvis krænkelsen er sket ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens frihed eller person. (...)

Angrebet skal være sket mod en andens frihed eller person. Bestemmelsen omfatter således i modsætning til stk. 1 ikke angreb alene mod fred eller ære.

Bestemmelsens kerneområde vil være straffelovsovertrædelser i form af særligt grov vold eller frihedsberøvelse. Bestemmelsen kan således omfatte forbrydelser, hvor vold indgår i gerningsindholdet, herunder både forhold, der udelukkende består i vold, og f.eks. røveri, voldtægt og drabsforsøg.

Kravet om forholdets grovhed indebærer, at der skal være tale om en forbrydelse, der har medført alvorlig utryghed og angst hos offeret, og som også generelt set er egnet til at skabe betydelig frygt og bekymring.

Ved vold vil det være en forudsætning, at volden er sket ved anvendelse af våben, eller at der er tale om vold gennem længere tid – flere timer. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader.

Angreb mod en persons frihed vil kunne medføre godtgørelse efter den foreslåede bestemmelse, hvis frihedsberøvelsen har været af en vis længde og er foregået under sådanne omstændigheder, f.eks. ved anvendelse af trussel med våben, at forholdet er voldsomt angstskabende for offeret.

Kravet om forbrydelsens særlige grovhed indebærer, at forholdet også ved strafudmålingen betragtes som værende af grovere karakter. Det vil således være udgangspunktet, at forbrydelsen skal medføre fængsel i omkring 1 år eller derover.

Godtgørelsens størrelse forudsættes som udgangspunkt at ligge i størrelsesordenen 10.000 kr. (...)"

3. Om Erstatningsnævnets tilkendelse af godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, fremgår af en rapport, der i december 2010 blev afgivet af Justitsministeriets arbejdsgruppe om en styrket indsats over for ofre for forbrydelser, bl.a. følgende, jf. rapportens side 132-137:

"Erstatningsnævnet har til brug for arbejdsgruppens arbejde oplyst, at kravet om forholdets grovhed efter nævnets praksis lidt forenklet kræver, at forholdet er sket ved et *forsætligt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig utryghed og angst hos offeret*. Ved vold er det en forudsætning, at *der er anvendt våben*, eller at der har været tale om vold *gennem længere tid*. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i 1 år eller derover. Det vil

normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader.

Nævnet har oplyst, at nævnet i 2007 har overvejet kravene til "alvorlig skade" og har truffet beslutning om, at alvorlig skade som udgangspunkt skal forstås som skader, der har medført egentlig varig mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover. En kortere sygeperiode end 3 måneder vil derfor som udgangspunkt ikke kunne udløse krænkelsesgodtgørelse. Konkrete omstændigheder kan dog tale for at fravige udgangspunktet:

Det taler *for* at tilkende krænkelsesgodtgørelse til en skadelidt, der ikke har været sygemeldt i 3 måneder, hvis det af sagens akter fremgår, at det normalt må forventes at tage 3 måneder eller mere at blive rask som følge af de skader, skadelidte pådrog sig, dvs. hvis den korte sygeperiode klart kan tilskrives skadelidtes stærke helbred. Herudover taler det ligeledes *for*, hvis skadelidte har pådraget sig varigt mén, der dog ikke har givet anledning til, at Arbejdsskadestyrelsen har fastsat en méngrad på 5 pct. eller derover.

Det taler *imod* at tilkende krænkelsesgodtgørelse til en skadelidt, der har haft en meget lang sygeperiode, når det må være åbenbart, at den lange sygeperiode kan tilskrives skadelidtes skrøbelige helbred, herunder f.eks. at skadelidte er uden for arbejdsmarkedet.

Som nævnt fremgår det af bestemmelsens forarbejder, at niveauet for krænkelsesgodtgørelsens størrelse som udgangspunkt er 10.000 kr. Efter retspraksis ligger niveauet fra 10.000 kr. til 25.000 kr. På baggrund af bl.a. disse domme har Erstatningsnævnet i 2007 vedtaget følgende vejledende retningslinjer for krænkelsesgodtgørelsens størrelse:

Har gerningsmanden fået en straf på mellem 1 og indtil 6 års fængsel, eller må det forventes, at det pågældende forhold ville medføre en straf på mellem 1 og indtil 6 års fængsel, vil godtgørelsen som udgangspunkt ligge i størrelsesordenen 10.000 kr. Godtgørelsen kan dog fastsættes til 15.000 kr., hvis forholdets grovhed og udmålingen af straffens længde (eller den forventede udmåling af straffens længde) tilsiger det.

Kan straffen sættes til mellem 6 og 8 år, vil godtgørelsen som udgangspunkt ligge i størrelsesordenen 20.000 kr.

Kan straffen sættes til mere end 8 år, vil godtgørelsen som udgangspunkt ligge i størrelsesordenen 25.000 kr. Som eksempler på nævnets praksis om tilkendelse af krænkelsesgodtgørelse kan fra årsberetningen 2007 nævnes:

J.nr. 06-520-01310/01311: Et ægtepar sad i deres stue, da der lød et brag. Et øjeblik efter stod der 3 hætteklædte mænd, som beor-

drede ægteparret ned på gulvet. Det blev råbt, at det var et røveri. Kort efter blev manden bagbundet med gaffatape rundt om hænder og fødder og fik ligeledes tape for munden. Røverne forlangte guld, penge, smykker og våben. Hustruen fik en kniv for struben og ægtefællen en pistol for tindingen. Hustruen blev herefter beordret ovenpå, hvor hun fandt sin taske og gav røverne sine kontanter, ligesom hun blev beordret til at udlevere smykker, frimærkesamling samt en møntsamling. Mens hustruen var i soveværelset, hørte hun et råb fra stuen. Den ene af de to røvere forlod soveværelset og løb nedenunder. Det viste sig senere, at ægtefællen havde fået fravristet den ene røver pistolen og efterfølgende var blevet sparket i ryggen af den tilløbende røver. Hustruen blev herefter beordret nedenunder igen. Hun blev sat i en læderstol ved siden af ægtefællen, og de blev begge bundet fast til stolene med gaffatape. Alle gardiner blev rullet for. Der blev skåret hul i gaffatopen, så der kunne sættes et sugerør ind, og de fik serveret vand. 2 af røverne tog af sted med rovet, og den tredje blev der med pistolen et kvarters tid. Gerningsmændene blev ikke fundet. Begge ægtefæller fik varige mén af hændelsen, begge vurderet til 20 pct. af Arbejdsskadestyrelsen. Erstatningsnævnet tilkendte ægteparret hver 10.000 kr. i krænkelsesgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3.

Fra årsberetningen 2008, s. 40-41:

J.nr. 08-520-11985: Nævnet tilkendte 25.000 kr. til boet efter afdøde: Skadevolder blev idømt 9 års fængsel for i forening med 2 medtiltalte at være trængt ind i privat hjem og ved vold at have af tvunget beboeren et ikke nærmere opgjort pengebeløb. Beboeren fik tildelt flere slag i hovedet med et baseball-bat med brud i kraniet samt blødning i hjernen til følge, hvilket medførte, at hun afgik ved døden 4 uger efter. Nævnet tilkendte boet efter afdøde 25.000 kr. i krænkelsesgodtgørelse.”

Som et eksempel på en sag, hvor Erstatningsnævnet ikke har fundet grundlag for at tilkende et offer for et hjemmerøveri godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, kan henvises til følgende afgørelse, jf. Erstatningsnævnets årsberetning for 2010, side 44:

”**N.j.nr. 10-520-16643** Et ægtepar sad en aften i deres stue, da de hørte en rude blive smadret. Ukendte skadevoldere (A og B) kom ind i huset, bevæbnet med koben, knive og en pistol. A forlangte at få pengekassen. De fik udleveret kvindens pung. Manden blev derefter truet med køkkenknive fra køkkenet og så sig nødsaget til at give gerningsmændene ca. 12.000 kr. fra sin egen tegnebog. Herefter gennemrodede A og B hele huset og stjal et antal værdifulde fugle.

Den beskikkede bistandsadvokat søgte om godtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, subsidiært stk. 3, til ægteparret med 10.000 kr. Erstatningsnævnet meddelte afslag på tortgodt-

gørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1. Nævnet lagde bl.a. vægt på, at der ikke havde været tale om frihedsberøvelse. Nævnet meddelte ligeledes afslag på krænkelsesgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at ægteparret ikke havde pådraget sig fået varige mén eller havde været sygemeldt igennem længere tid som følge af hændelsen.”

4. Som det fremgår af pkt. 2 og 3 ovenfor, kan ofre for hjemmerøverier – afhængig af de konkrete omstændigheder forbundet med røveriet – være berettiget til godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3.

Bestemmelsen har – som forudsat i forarbejderne – et relativt snævert anvendelsesområde. Det gælder ikke alene i relation til adgangen for ofre for hjemmerøverier til at opnå godtgørelse efter bestemmelsen, men også adgangen for ofre for andre alvorlige forbrydelser, der har indebåret et særligt groft angreb mod offerets person eller frihed, til at opnå godtgørelse efter den omhandlede bestemmelse.